

Barraca 1 de la Boïga

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: La Boïga
Alçada: 444

Coordenades:

Latitud: 41.65036
Longitud: 1.92865
UTM Est (X): 410789
UTM Nord (Y): 4611512

Classificació

Número de fitxa 08179 - 267
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Modern
Segle XVIII-XX

Estat de conservació Bo

Notes de conservació: La vegetació que hi ha a la part posterior està pressionant l'estructura. Les bardisses estan entrant a nivell de l'espitllera i ben aviat ho faran per entre les pedres. Si no es desbrossa el perímetre, aquesta barraca realment molt ben realitzada acabarà per enfonsar-se.

Protecció Legal

Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental

Accés Díficil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08178A0100001300000OA

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: ds., 16/02/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada en el vessant de soleia de la Boïga. Per arribar-hi, un cop a Casajoana, cal pujar per la pista que s'inicia a mà esquerra del safareig de la casa, que condueix al Coll de la Morella. Just abans que el camí deixi de ser de terra, a mà dreta, hi ha dues fites. Cal baixar pel marge en direcció nord-est, i buscar un corriol entremig de la feixa que ens hi porta.

Es tracta d'una construcció aèria, de planta circular (2,33 m de diàmetre) construïda en un extrem de la feixa i reforçada amb un marge de pedra seca. És una construcció robusta, parcialment adossada al marge, feta de pedra irregular, algunes d'elles desbastades. Les pedres més grans s'han emprat en la construcció dels brancals i la doble llinda, ambdues planes. La porta d'accés està orientada al sud-est (1,16 m d'alçada per 0,80 m d'amplada màxima). Els murs tenen un gruix de 0,70 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb una llosa de tancament central. L'alçada interior, des del terra al punt central de la volta és d'1,90 metres. Conserva tot el voladís (que mesura des del terra 1,50 metres) característic que impedeix les filtracions d'aigua en cas de pluja. La terra característica del recobriment exterior és molt minsa. A l'interior hi ha un triple tinell o cocó molt ben executat. El superior mesura 0,20 metres de costat per 0,45 m de fons; el del mig fa 0,45 m d'amplada per 0,35 m d'alçada per 0,60 de fondo; finalment, l'inferior fa 0,63 m d'amplada per 0,45 m d'alçada per 0,65 m de fondo. Té dues espitlleres, una orientada al sud-oest i l'altra orientada al nord est.

Observacions:

Aquesta barraca fou incorporada a l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca amb el número 19143, en data posterior al treball de camp del Mapa de patrimoni cultural i natural del municipi.

Si que constava en la Guia interactiva del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac de Ramon Suades (2016).

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta

quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- SUADES, Ramon (2016). Guia interactiva del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac.

